Posudek vedoucího diplomové práce:

Soudobý čínský pohled na vrcholový sport a na jeho roli ve vzestupu Číny

Autor: Bc. et Bc. Petr Čížek

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Klimeš, Ph.D.

Ústav Dálného východu, FF UK v Praze, 2014

Diplomant ve své práci zkoumá diskurz rozvoje vrcholového sportu jakožto jeden ze symbolů vzestupu Číny (s. 8). Jako prameny výzkumu zvolil tři nedávné čínské odborné práce zabývající se rozvojem vrcholového sportu, a kromě toho pracoval ještě s řadou dalších pramenů v čínštině. Hlavní prameny vznikly v tzv. post-olympijském období po roce 2008, ve kterém byla Čínská lidová republika hostitelem letní olympiády. Tato událost představovala pro čínskou národní psychologii důležitý moment emancipace v mezinárodním kontextu, pro vládnoucí Komunistickou stranu Číny pak pořádání OH znamenalo možnost legitimizace její vlády. Diplomant tedy zkoumá téma vrcholového sportu a mezinárodního soutěžení v ideologii nedemokratického režimu, které je v případě Číny, stejně jako u jiných totalitních autoritářských států (Sovětský svaz, nacistické Německo), velmi důležitým indikátorem směřování vlastního režimu, neboli, jak diplomant sám v závěru práce podotýká, „může sloužit jako lakmusový papírek předjímající další historický vývoj“ (s. 80).

Diplomant provedl soustavný výzkum pramenů. Již poděkování v úvodu práce napovídá, že jejímu řešení přiložil velký význam, a že ji považuje za výsledek dlouhodobého úsilí. Na práci oceňuji precizní formulování vysoce relevantní výzkumné otázky i výzkumných závěrů. V práci diplomant splňuje vytyčený cíl, tedy podat ucelený pohled na soudobé čínské vnímání na rozvoj vrcholového sportu v souvislosti s ideologickým konceptem mírového vzestupu Číny. Práce naplňuje i ambici diplomanta být „jednou z introduktivních studií“ (11) čínského oficiálního vnímání sportu v českém prostředí. Práce zároveň odhaluje mnohé další otázky kolem soudobé čínské ideologie a jejího jazyka, a může sloužit jako základ dalšího výzkumu (např. doktorandského studia), na jehož potřebnost v českém kontextu diplomant v práci ostatně sám upozorňuje (s. 49).

Diplomant demonstruje schopnost práce s množstvím pramenného materiálu, z nějž dokáže vyvodit vlastní závěry (např. důležitost tzv. zlomů 突破), a přehledně je podat ve strukturovaném textu. Není pochyb, že se soudobou čínskou ideologií je velmi dobře obeznámen na základě dlouhodobého studia pramenů. Vysoko hodnotím i jeho soustavnou snahu o zavedení české terminologie pro čínské pojmy (např. 竞技体育 - vrcholový sport, s. 8-9, 大国 - velmoc, 强国 - supervelmoc, s. 18, apod.). Zároveň v práci reaguje na aktuální dění (nedávné vystoupení předsedkyně Hanbanu na konferenci European Association of Chinese Studies, s. 40, nebo cenzurovaný úvodník týdeníku Southern Weekend, s. 54). Práce má výbornou jazykovou úroveň.

Za drobné nešvary práce považuji místy nedostatečný odstup od pramenů, kdy diplomant od výzkumu pramenného materiálu sklouzává do vypravování vývoje čínského sportu. Příkladem je kapitola 3, která by si zasloužila stručný úvod zdůrazňující, že začíná empirická část. S tímto problémem souvisejí i některé spíše technické aspekty textu, například kapitolu 5 pojednávající o motivaci by bylo možná přehlednější začlenit na jiné místo textu, protože má pouze tři strany (s. 46-48), stejně tak u vysvětlení jednotlivých fází vývoje sportu by bylo lepší pro přehlednost opět zopakovat konkrétní letopočty (s. 14-15) nebo konkrétní rok kdy se konal XIV. sjezd KS (s. 15). Práce by si v některých místech zasloužila i lepší kontextualizaci s literaturou o soudobé čínské ideologii a propagandě, zejména s velmi relevantní antologií Anne-Marie Brady: *China´s Thought Management*, Oxon: Routledge 2012. V textu se objevují ojedinělé terminologické nepřesnosti, např. 中国社会科学院 se v češtině nazývá Čínská akademie společenských věd (s. 10), nebo výrazy 艰难 啊 a 曲折 by neměly být shodně přeložené slovem obtížný (s. 15). Uvedené nedostatky však vnímám jako drobné vady na kráse.

Celkově práci považuji za velmi zdařilou a za vyhovující požadavkům kladeným na diplomovou práci z oboru sinologie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. **Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení známkou 1.**

Pro diskuzi při obhajobě vznáším následující otázky a podněty:

1) Diplomant uvádí, že „státní ideologie ČLR a vládnoucí KS se v průběhu času měnila“ (s. 67). K jakým změnám došlo v ideologii a propagandě KS od konce maoistického období, a jaká jsou její hlavní soudobá témata?
2) Diplomant považuje oblast vrcholového sportu za možný indikátor budoucího politického vývoje států, uvádí například ztrátu výsadního postavení SSSR a NDR ve vrcholovém sportu a jejich pozdější skutečný kolaps. Zároveň ilustruje, že čínský vrcholový sport je i nadále realizován na základě státem pevně zavedených mechanismů. Avšak například čínská vrcholová tenistka Li Na nedávno opustila čínský státní systém organizace vrcholového tenisu, sama zodpovídá za svůj trénink i financování, avšak může si zároveň ponechávat příjmy ze svých utkání, aniž by musela odvádět jakýkoli podíl státnímu tenisovému svazu. Jedná se o ojedinělý případ, nebo experiment s širší decentralizací státního řízení vrcholového sportu (či jednoho jeho odvětví), která, podle jedné z tezí DP, může být indikátorem nějakého obecného politického trendu?
3) Odkazované studie Petra Fidelia a Ji Fengyuan popisují jako často používanou techniku komunistické řeči sdružování pojmů do ustálených řetězců či srostlic, které mají v mysli objektu propagandy vyvolat automatické asociace, např. mír – pokrok – lid – strana – socialismus. Jaké pojmové srostlice se v soudobém čínském oficiálním diskurzu vrcholového sportu vyskytují?

Mgr. Ondřej Klimeš, Ph.D.

7. září 2014 v Praze